

Vroegmoderne tijd

6 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is (twee van de volgende):

- (De kritische bestudering van een Latijnse tekst past bij) 'de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke oudheid' (of een omschrijving daarvan). 'de Renaissance' ook goed rekenen.
- (De kritische houding van deze geleerden past bij) 'de nieuwe wetenschappelijke belangstelling' (of een omschrijving daarvan).
- (De kritische houding tegenover de rooms-katholieke kerk/de paus past bij) 'de protestantse reformatie die splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had' (of een omschrijving daarvan).

per passend kenmerkend aspect

1

7 maximumscore 1

Kern van een juist antwoord is:

Amerigo Vespucci wilde voorkomen dat kennis over de routes in handen zou komen van concurrenten (waardoor anderen ook toegang zouden krijgen tot de rijkdommen van deze gebieden).

8 maximumscore 4

Een juist antwoord bestaat uit de volgende elementen:

- Een juiste uitleg waardoor de nieuwe wetenschappelijke belangstelling de Europese expansie bevorderde, bijvoorbeeld de nieuwe wetenschappelijke belangstelling leidde tot (her)ontdekkingen op het gebied van scheepvaart/navigatie waardoor het mogelijk werd overzeese reizen te ondernemen 2
- Een juiste uitleg waardoor de Europese expansie de wetenschappelijke belangstelling bevorderde, bijvoorbeeld door de ontdekkingsreizen bleek dat de bestaande astronomische kennis niet voldeed voor reizen naar het andere halfrond, waardoor nieuw astronomisch onderzoek nodig was 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- De instelling van de drie Collaterale Raden in de Nederlanden door Karel V past bij 'het begin van staatsvorming en centralisatie' (of een omschrijving daarvan) 1
- Met de instelling van (één van de volgende): 2
 - de Raad van Financiën wilde Karel V meer eenheid in de belastingheffing krijgen / de centrale inkomsten vergroten/beter beheren, waardoor het centrale bestuur werd versterkt.
 - de Raad van State wilde Karel V een duidelijker centraal beleid op het terrein van de buitenlandse politiek/oorlogsvoering kunnen voeren, waardoor het centrale bestuur werd versterkt.
 - de Geheime Raad wilde Karel V een grotere eenheid in rechtspraak/wetgeving tot stand brengen, waardoor het centrale bestuur werd versterkt.

De scorebolletjes, dient als kenmerkend aspect 'het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van de Nederlandse staat' (of een omschrijving ervan) ook goed gerekend worden.

In dat geval moet bij het scorebolletje de tekst:

waardoor het centrale bestuur werd versterkt

vervangen worden door:

wat zorgde voor weerstand/verdeeldheid.

Opmerking

Voor het noemen van één van de drie Collaterale Raden zonder verband met het kenmerkend aspect wordt 1 scorepunt toegekend.

10 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Volgens Luther kon de vorst het geloof van zijn onderdanen bepalen (en mochten zij zich daartegen niet verzetten) 1
- Volgens Calvijn mochten onderdanen zich verzetten tegen de godsdienstpolitiek van de vorst (als zij het daar niet mee eens waren) 1
- waardoor voor calvinisten de Opstand tegen Filips II werd gelegitimeerd (en voor de aanhangers van Luther niet) 1

Vraag	Antwoord	Scores
11	<p>maximumscore 1</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat Willem van Oranje gelijkberechtiging van rooms-katholieken en protestanten wilde / godsdienstvrijheid/een meer tolerante godsdienstpolitiek in de Nederlandse gewesten voorstond. 'gewetensvrijheid' ook goed rekenen.</p>	
12	<p>maximumscore 2</p> <p>Uit het antwoord moet blijken dat:</p> <p>bij 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bron past bij het begrip Alteratie omdat beschreven wordt hoe Amsterdam in handen komt van de geuzen / het rooms-katholieke bestuur wordt vervangen door protestanten (wat bij de Alteratie gebeurt) <p>bij 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De bron past bij het begrip burgeroorlog omdat uit de beschrijving blijkt dat het gaat om landgenoten die elkaar bestrijden / er (hier) geen sprake is van een buitenlandse vijand 	<p>1</p> <p>1</p>
13	<p>maximumscore 1</p> <p>Kern van een juist antwoord is, dat Wouter Jacobsz. in zijn beschrijving alleen ingaat op de lotgevallen van de rooms-katholieken / negatief schrijft over het gedrag van de geuzen.</p>	
14	<p>maximumscore 3</p> <p>Kern van een juist antwoord is:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De foto laat zien dat de rooms-katholieken geen duidelijk zichtbaar kerkgebouw hebben • waaruit blijkt dat er voor rooms-katholieken wel ruimte is om hun godsdienst te belijden (wat wijst op tolerantie) • maar dat dit in het geheim/niet openlijk mag gebeuren (waaruit blijkt dat er geen godsdienstvrijheid is) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
15	<p>maximumscore 2</p> <p>Voorbeeld van een juist antwoord is:</p> <p>Het afschaffen van de voorrechten van de rooms-katholieke kerk past bij de idealen van de Verlichting, omdat het rationeel denken/optimisme toegepast werd op alle terreinen van de samenleving, waardoor er geen redelijke grond bestond voor de voorrechten van de rooms-katholieke kerk.</p> <p>of</p> <p>omdat de Verlichtingsidealen leidden tot de democratische revoluties waarin grondrechten / staatsburgerschap ter discussie stond(en) die een eind maakten aan de verwevenheid van kerk en staat in het ancien regime.</p>	